

BRAM STOKER

DRAȢULA

LYHENTÄMÄTTÖMÄSTÄ ALKUPERÄISTEOKSESTA
SUOMENTANUT JA HUOMAUTUKSILLA
VARUSTANUT JARKKO LAINE.

JÄLKIPUHEENA JARKKO LAINEEN
PIENI JOHDATUS VAMPUYRIEN MAAILMAAN.

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Englanninkielinen alkuteos:
Dracula (1897)

Teos ilmestyi ensimmäisen kerran
Kustannusosakeyhtiö Otavan julkaisemana 1977

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-55546-9

Painettu EU:ssa, 2026

RAKKAALLE YSTÄVÄLLENI

Hommy-Begille

Tapa jolla nämä paperit on pantu järjestykseen käy ilmi niitä lukiessa. Kaikki toissijainen aineisto on jätetty pois, jotta tapahtuma, joka melkein sotii myöhemmän ajan uskomuksia ja käsityksiä vastaan, tulisi esiin koruttomana tosiasianana. Menneistä tapahtumista ei esitetä yhtäkään lausuntoa, jossa muisti saattaisi pettää, sillä kaikki mukaan valitut muistiinpanot ovat tarkoin tuon tapahtuman aikaisia ja edustavat kukin kirjoittajansa näkökantaa ja tiedon määrää.

ENSIMMÄINEN LUKU

JONATHAN HARKERIN PÄIVÄKIRJA (PIKAKIRJOITUKSELLA)

»3. *toukokuuta*. *Bistrita*. Lähtö Münchenistä 1.5. klo 20.35, perillä Wienissä varhain seuraavana aamuna; tuloajan olisi pitänyt olla 6.46, mutta juna oli tunnin myöhässä. Budapest näyttää mainiolta paikalta päätellen siitä vähästä mitä junan ikkunasta ja kaduilla jaloitellessani ennätin nähdä. En uskaltanut kovin kauas asemalta, koska olimme myöhässä ja matkaa oli määrä jatkaa niin täsmällisesti aikataulun mukaan kuin suinkin. Minusta tuntui että olimme jättämässä lännen taaksemme ja saapumassa itään: Tonavan – täällä mahdavan leveä ja syvä – komeista silloista kaikkein länsimaisin vei meidät turkkilaisvallan perinteen piiriin.

Lähdimme kutakuinkin ajalleen ja saavuimme päivänlaskun jälkeen Klausenburgiin. Siellä olin yötä Royale-hotellissa. Söin päivälliseksi tai pikemminkin illalliseksi turkinpippurilla höystettyä kanaa, joka oli oikein hyvää mutta teki janoiseksi. (Huom! resepti Minalle.) Kysyin tarjoilijalta mitä se oli, ja hän sanoi että se oli *paprika hendeliä* ja että se oli kansallisruoka, joten minun pitäisi saada sitä missä tahansa Karpaattien alueella. Totesin että köykäinen saksantaitoni on perin tarpeen täällä, en totisesti tiedä kuinka tulisin toimeen ilman sitä.

Koska minulla oli Lontoossa ollut liikenevää aikaa, olin käynyt British Museumissa ja tutkinut siellä transsylvanialaisen kirjaston kirjoja ja karttoja; mieleeni oli juolahtanut, että jonkinlaiset ennakkotiedot maasta tuskin olisivat pahitteeksi joutuessani asioimaan sikäläisen aatelismiehen kanssa. Totesin, että hänen mainitsemansa alue sijaitsee maan itäisimmässä kolkassa, aivan kolmen valtion – Transsylvanian, Moldavian ja Bukovinan – rajalla, keskellä Karpaattien vuoristoa: kappale kesyttömintä ja vähiten tunnettua Eurooppaa. En onnistunut saamaan käsiini yhtään karttaa tai teosta josta olisi selvinnyt Draculan linnan tarkka sijainti, sillä tästä maasta ei toistaiseksi ole karttoja joita voisi verrata meidän omiin maanmittauskarttoihimme, mutta havaitsin että Bistrita – kreivi Draculan mainitsema kieverikaupunki – on kohtalaisen tunnettu paikka. Oheistan tähän osan muistiinpanoistani, sillä niiden avulla voin virkistää muistiani kun keskustelen Minan kanssa matkastani.

Transsylvanian väestö koostuu neljästä selvästi erotettavasta kansallisuudesta: etelässä ovat saksilaiset ja heihin sekoittuneina valakit, jotka polveutuvat daakialaisista; lännessä ovat unkarilaiset ja idässä ja pohjoisessa székelyt. Minä olen menossa viimeainittujen pariin, jotka väittävät olevansa Attilan ja hunnien jälkeläisiä. Siinä saattaa olla perää, sillä kun unkarilaiset 1000-luvun alussa valloittivat maan, he saivat havaita hunnien asettuneen sinne. Kirjoista luin, että maailman kaikki tunnettu taikausko on kerääntynyt Karpaattien hevosenkenkään aivan kuin se olisi jonkinlainen mielikuvituksen pyörrekeskus; jos se on totta, matkastani voi muodostua varsin mielenkiintoinen. (Huom! minun pitää kysellä kreiviltä näistä juurtajaksain.)

Nukuin huonosti, vaikka sänkyni mukavuudessa ei ollut moittimista, sillä näin kaikenlaisia omituisia unia. Siihen saattoi jotenkin vaikuttaa se että ikkunani alla ulvoi koko yön koira, tai ehkä syy oli paprikan, sillä jouduin juomaan koko vesikarahvini tyhjäksi eikä jano lähtenyt sittenkään. Aamupuolella yötä nukuin ja minut herätti oveltani kuulunut herkeämätön koputus, joten siinä vaiheessa taisin olla sikeästi unessa. Aamiaiseksi oli taas paprikaa ja maissijauhoista keitettyä puurontapaista jota sanottiin *mamalgaksi* sekä lihamurekkeella täytettyä munakoisoa – oikein herkullinen ruoka – jonka nimeksi sanottiin *impletata*. (Huom! myös tämä resepti Minalle.) Minun täytyi syödä aamiainen hätäisesti, sillä juna lähti vähän ennen kahdeksaa; tai oikeammin sen olisi pitänyt lähteä, sillä rynnähtyäni asemalle klo 7.30 sain istua vaunussa yli puoli tuntia ennen kuin läksimme liikkeelle. Minusta näyttää, että mitä idemmäs menee sitä epäsäännöllisemmiksi käyvät junat. Miten ne mahtavatkaan Kiinassa kulkea?

Koko päivän me mennä jytyytimme halki maaseudun joka oli tulvillaan kaikkea kaunista. Toisinaan näimme pieniä kaupunkia tai linnoja jotka kohosivat jyrkän vuoren harjalla samannäköisinä kuin vanhoissa kirjoissa, toisinaan kulki rinnallamme joki tai virta joka leveistä kallioäyristään päätellen oli isomman kymin aihe. Pitää olla paljon vettä ja voimakas virtaus ennen kuin joen uoma syö rantansa puhtaiksi. Joka asemalla oli ihmisiä, joskus tungokseen asti, yllään mitä erilaisimpia asuja. Osa heistä muistutti kotoisia talonpoikiamme tai niitä joita näin tullessani Ranskan ja Saksan halki: heillä oli lyhyt takki, pyöreäkupuinen hattu ja kotitekoiset housut; mutta toiset olivat hyvin pittoreskeja. Naiset olivat

sievän näköisiä paitsi läheltä katsottuina, vyötäröltään vain kovin kömpelötekoisia. Heillä oli kaikilla yhden jos toisenkin malliset väljät valkoiset hihat, ja useimmilla oli iso vyö josta roikkuvat nauhat liehuivat heidän ympärillään kuin balettiame, mutta alla oli tietenkin alushame. Merkillisimmät näkemistämme tyypeistä olivat slovakit, jotka ovat muita barbaarisempia; heidän asunaan oli iso cowboyhattu, suuret säkkimäiset likaisenvalkoiset housut, valkoinen pellavapaita sekä mahtavan iso tukeva nahkavyö, melkein jalan levyinen ja kauttaaltaan messinkinastoin koristettu. Heillä oli pitkävartiset saappaat joiden sisään he olivat työntäneet housunlahkeensa ja pitkä musta tukka ja paksut mustat viikset. He ovat varsin värikästä joukkoa, mutta eivät kovin puoleensavetävää. Teatterilavalla heitä pidettäisiin heti paikalla jonakin vanhana itämaisena maantierosvojoukkiona. Olen kuullut, että he ovat kuitenkin täysin vaarattomia ja melko naiiveja luontaisessa pätemisen halussaan.

Hämärä alkoi jo vaihtua pimeydeksi kun saavuimme Bistritaan, joka on hyvin mielenkiintoinen vanha paikka. Se sijaitsee käytännössä aivan rajalla – sieltä alkaa Borgeon sola jonka toisessa päässä on Bukovina – joten sillä on ollut perin myrskyisät vaiheet, ja niistä se kyllä kantaa merkkejäkin. Viisikymmentä vuotta sitten sitä koettelivat suuret tulipalot, jotka tekivät hirmuista tuhoa viitenä eri kertana. Aivan 1600-luvun alussa sitä piirrettiin kolmen viikon ajan, ja 13 000 sen asukasta menehtyi joko varsinaisen sodan uhreina tai nälkään ja tauteihin.

Kreivi Dracula oli neuvonut minua menemään Kul-taisen Kruunun majataloon, joka suureksi ilokseni osoittautui kaikin puolin vanhantyyliseksi; halusinhan totta kai nähdä kaiken mahdollisen maan eri piirteistä.

Tuloani osattiin ilmeisesti odottaa, sillä kun lähestyin ulko-ovea, oli siellä vastassa iloisen näköinen vanhahko nainen yllään tavallinen talonpoikaisasu – valkoinen alusmekko ja pitkä värikkäästä kankaasta tehty esiliina joka istui melkein liian tiukasti ollakseen säädyllyinen. Kun tulin lähemmäksi, nainen kumarsi ja sanoi: »Herr englantilainen?» »Kyllä», minä sanoin. »Jonathan Har-ker.» Nainen hymyili ja sanoi jotakin hihassillaan olevalle valkopaitaiselle ukolle joka oli tullut hänen perässään ovelle. Ukko poistui, mutta palasi saman tien takaisin mukanaan kirje:

Hyvä ystävä, tervetuloa Karpaateille. Odotan kärsimättömästi, että saan tavata Teidät. Nukkukaa hyvin tämä yö. Huomenna klo 15 lähtee diligenssi Bukovinaan, Teille on varattu paikka siihen. Minun vaununi odottavat Teitä Borgon solassa ja tuovat Teidät minun luokseni. Toivon, että matkanne Lontoosta on ollut miellyttävä ja että nautitte oleskelustanne kauniissa maassani.

Ystävänne Dracula

»**4. toukokuuta.** Kävi ilmi, että isäntäni oli saanut kreiviltä kirjeen jossa häntä käskettiin varaamaan minulle postivaunujen paras paikka, mutta kun kyselin asiasta tarkemmin, hän näytti vähän vastahakoiselta ja teeskenteli ettei ymmärtänyt saksaani. Se ei voinut olla totta, sillä siihen asti hän oli ymmärtänyt sitä täydellisesti, ainakin vastasi kysymyksiini aivan kuin olisi ymmärtänyt. Hän ja hänen vaimonsa, minua vastassa ollut rouvashenkilö, katsoivat toinen toistaan pelokkaan tunteisesti. Mies mutisi, että rahat olivat tulleet kirjeen mukana ja että siinä oli kaikki mitä hän tiesi. Kun kysyin hä-

neltä, tunsiko hän kreivi Draculan ja osasiko hän kertoa minulle mitään tämän linnasta, hän ja hänen vaimonsa tekivät kumpikin ristinmerkin, sanoivat että he eivät tienneet yhtään mitään ja yksinkertaisesti kieltäytyivät enää puhumasta. Lähtöhetki oli jo niin lähellä, ettei minulla ollut aikaa kääntyä kenenkään muunkaan puoleen, vaikka kaikki tuntui hyvin salaperäiseltä eikä missään nimessä rauhoittavalta.

Juuri ennen kuin lähdin tuli vanha rouva huoneeseeni ja sanoi hyvin hysteeriseen sävyyn:

»Täytyykö teidän lähteä? Voi nuori Herr, onko teidän pakko mennä?» Hän oli niin pois tolaltaan että oli unohtanut senkin vähän saksan mitä osasi sotkien siihen koko ajan jotakin muuta kieltä, jota en ymmärtänyt alkuunkaan. Kykenin saamaan selvän hänen puheestaan vain lukuisia kysymyksiä tehden. Kun sanoin hänelle, että minun täytyi lähteä viipymättä ja että olin tärkeällä liikeasialla, hän kysyi taas:

»Tiedättekö mikä päivä nyt on?» Vastasin että oli toukokuun neljäs päivä. Hän pudisti päätään ja sanoi:

»Niin tietenkin! Kai minä sen tiedän! Mutta tiedätekö te mikä päivä se on?» Kun sanoin että en käsittänyt, hän jatkoi:

»Tänään on pyhän Yrjänän päivän aatto. Ettekö tiedä, että maailman kaikki pahat henget riehuvat valloillaan kun kellot ensi yönä lyövät kahtatoista? Tiedätekö minne olette menossa ja mikä teitä odottaa?» Hän oli niin peittelemättömän epätoivon vallassa, että yrittin rauhoittaa häntä, mutta tuloksetta. Lopulta hän lankesi polvilleen ja rukoili minua luopumaan matkasta tai ainakin odottamaan päivän pari ennen kuin lähtisin. Koko tilanne oli täysin naurettava, mutta tunsin

oloni levottomaksi. Liiketoimet kuitenkin odottivat minua, enkä voinut sallia minkään sotkevan niitä. Yritin sen vuoksi nostaa häntä jaloilleen ja sanoin niin vakavasti kuin taisin että olin kiitollinen hänelle, mutta että tehtäväni oli välttämätön joten minun oli pakko mennä. Silloin hän nousi, kuivasi silmänsä ja otti kaulastaan krusifiksin tarjoten sitä minulle. En tiennyt mitä tehdä, sillä Englannin valtiokirkkoon kuuluvana minut oli opetettu pitämään moisia kapineita jossakin määrin epäjumalisina, ja kuitenkin tuntui kovin epäkohteliaalta torjua lahja jota vanha rouva tarjosi hyvää tarkoittaen ja tuollaisessa mielentilassa. Luulen, että hän luki epäröinnin kasvoiltani, sillä hän pani rukousnauhan kaulaani, sanoi »aitinne tähden» ja poistui huoneesta. Merkitsen tätä parhaillaan päiväkirjaani odotellessani postivaunuja, jotka tietenkin ovat myöhässä; ristiinnaulitun kuva on yhä kaulassani. Liekö syynä vanhan rouvan pelko, en tiedä, mutta mieleni ei ole lainkaan yhtä levollinen kuin tavallisesti. Jos tämä kirja sattuisi tavoittamaan Minan ennen minua, välittäköön se hyvästäni. Tuolla postivau-nut jo saapuvatkin!

»5. *toukokuuta. Linnassa.* Aamun harmaus on väistynyt, ja aurinko on korkealla kaukaisen taivaanrannan yllä joka näyttää sahalaitaiselta – en tiedä johtuuko se puista vai vuorista, sillä se on niin kaukana etten osaa tehdä eroa pienen ja ison välillä. Minua ei nukuta, ja koska minua ei ole määrä häiritä ennen kuin herään, minä tietenkin kirjoittelen kunnes uni tulee. Minulla onkin monta outoa asiaa merkittävänä muistiin, ja sen varalta että tämän lukija epäilee minun nauttineen ennen Bistritasta lähtöäni liian kostean aterian, panen tähän

muistiin tarkasti koko päivälliseni. Söin niin sanotun »ryövärin pihvin»: pekoninpaloja, sipuleita ja paprikalla maustettuja häränlihapaloja pujotetaan vartaisiin ja paahdetaan hiilloksella – yhtä yksinkertaista kuin lontoolainen »kissanliha»! Viininä oli Golden Mediaschia, jonka maku tuntuu kielellä kumman pistävänä olematta silti vastenmielinen. Join sitä vain pari lasillista, enkä sitten muuta.

Noustessani postivaunuihin ei kuski ollut asettunut vielä paikalleen ja näin hänen keskustelevan emännän kanssa. He puhuivat ilmeisesti minusta, sillä aina välillä he vilkaisivat minuun, ja osa ihmisistä jotka istuskelivat oven pielessä olevalla penkillä – siitä käytetään nimeä joka merkitsee »sanansaattajaa» – nousi kuuntelemaan ja sen jälkeen vilkaisi minua, useimmat säälivästi. Erotin joukon sanoja jotka toistuivat useasti, outoja sanoja koska väkijoukossa oli monen kansallisuuden edustajia, ja niinpä kaivoin vaivihkaa laukustani monikielisen sanakirjan ja katsoin sanojen merkityksen. Ne eivät toden totta kohentaneet mielialaani, sillä joukossa oli sellaisia kuin *ordog* – saatana, *pokol* – helvetti, *stregoica* – noita sekä *vrolak* ja *vlkoslak* jotka kumpikin, edellinen slovakien ja jälkimmäinen serbialaisten kieltä, merkitsivät samaa eli ihmisuttia tai vampyyria. (Huom! pitää muistaa kysellä kreiviltä näistä taikauskomuksista.)

Lähtiessämme liikkeelle seisoi majatalon edustalla ihmisjoukko, joka oli paisunut jo melkomoisiin mittoihin, tehden ristinmerkkejä ja osoittaen minua kahdella sormella. Pienen tivaamisen jälkeen sain erään matkakumppanini kertomaan minulle, mitä he sillä tarkoittivat; aluksi mies ei vastannut, mutta kuultuaan että olen englantilainen hän selitti että kyseessä oli taika tai suo-

ja pahaa silmää vastaan. Se ei erikoisemmin ilahduttanut minua juuri kun olin lähdössä tuntemattomaan paikkaan tapaamaan tuntematonta miestä, mutta kaikki näyttivät niin hyväsydämisiltä ja surullisilta ja myötätuntoisilta, etten voinut olla liikuttumatta. En koskaan unohda viimeistä silmäystä jonka loin majatalon pihamaalalle, jossa maalauksellinen ihmisjoukko seisoi ristimerkkejä tehden leveän holvikäytävän ympärillä taustanaan pihan keskelle vihreään saavirykelmään istutettujen oleanterien ja appelsiinipuiden tuuhea lehvistö. Sitten kuskimme joka peitti koko ajuripenkin leveillä pellavahousuillaan – *gotzaksi* niitä sanotaan täällä – läimäytti isoa piiskaansa neljälle pienikokoiselle hevoselleen jotka juoksivat rinnakkain, ja me lähdimme matkaan.

Ajaessamme eteenpäin sai maisemien kauneus aave-maiset pelot kohta karisemaan mielestäni ja muististani – tosin jos olisin osannut sitä kieltä tai oikeammin niitä kieliä joita matkaseuralaiseni puhuivat, en ehkä olisi-kaan kyennyt vapautumaan niistä niin helposti. Edessämme aukeni vehmaana kumpuileva maasto täynnä lehvikkoja ja metsiä; siellä täällä oli puurykelmien tai maatalojen kruunaamia jyrkkiä kukkuloita, ja tie juoksi kapeana nauhana. Joka taholla oli huikaisevat määrät kukkivia hedelmäpuita – omenankukkia, luumunkuk-
kia, päärynäkukkia ja kirsikankukkia – ja kun ajoimme puiden ohi, näimme että vihreä nurmi niiden juurella oli kirjavanaan varisseista terälehdistä. *Mittel Land* on täkäläinen nimi näille vehmaille kukkuloille, joiden lomassa tie kulki kiertyen välillä kadoksiin ruohikkoisen pengermän taakse tai peittyen näkyvistä mäntymetsän liepeisiin jotka paikka paikoin kielekkeinä työntyivät alas kukkulanrinnettä. Tie oli kuoppainen, mutta me

tunnuimme kiitävän sitä pitkin tulenpalavalla kiireellä. En silloin tajunnut mistä kiire johtui, mutta ilmeisesti kuskilla oli määräys ajaa täyttä kyytiä Borgoprundiin. Olin kuullut että tie oli kesäisin erinomaisessa kunnossa, mutta että sitä ei vielä ollut ehditty kunnostaa talven lumien jäljiltä. Tässä se poikkeaa useimmista Karpaattien maanteistä, sillä vanhan perinteen mukaan niitä ei tule pitää liian hyvässä kunnossa. Ennen muinoin eivät hospodarit korjanneet niitä pelätessään että turkkilaiset luulisivat heidän aikovan tuoda maahan vieraita sotajoukkoja ja että he siten jouduttaisivat sotaa joka odotti aina sormi liipaisimella.

Mittel Landin vihreinä aaltoilevien kukkuloiden takana kohosivat itse Karpaattien sankkaa metsää kasvavat jyrkät rinteet. Oikealla ja vasemmalla puolellamme ne nousivat korkeuksiin, ja iltapäivän aurinko valaisi niitä täydellä terällään tuoden esiin tämän kauniin vuorijonon koko väriloiston: syvää sinistä ja purppuraa huipujen varjokoissa, vihreää ja ruskeaa siellä missä ruoho vaihtui kiveksi ja sittenilmänkantamattomiin rosoista kallioseinämiä ja teräviä kielekkeitä, kunnes nekin hävisivät kauas etäisyyteen jossa lumipeitteiset vuorenhuiput kohosivat jylhinä. Vuorilla erottui paikka paikoin mahdollisia halkeamia, joissa auringon alkaessa laskeutua näkyi valkohohteisena syöksyvää vettä. Muuan matkatovereistani kosketti käsivarttani, kun käännyimme tienmutkasta erään kukkulan juurella ja silmiimme paljastui korkea lumivaippainen vuorenhuippu, joka mutkaista tietä kulkiessamme näytti nousevan suoraan edessämme.

»Katsokaa! *Isten szek!* Jumalan istuin!» sanoi mies ja teki hartaana ristinmerkin. Kun loputon matkamme jatkui ja aurinko laski yhä alemmas takanamme, alkoi-

vat illan varjot kuroutua ympärillemme. Vaikutelmaa tehosti se että laskeva aurinko yhä viipyi lumen peittämissä vuorenhuipuissa pannen ne hehkumaan hauraan vaaleanpunaisina. Ohitimme silloin tällöin tshekkejä ja slovakeja, jotka kaikki olivat silmää kiehtovissa asuissa, mutta panin merkille, että struuma oli yhä voittamaton vitsaus. Tien varrella oli paljon ristejä, ja aina kun pyyhälsimme sellaisen ohi, tekivät kaikki seuralaiseni ris-tinmerkin. Siellä täällä oli talonpoika tai vaimoihminen polvistuneena pyhäinkuvan eteen eikä edes kääntynyt meidän lähestyessämme, vaan näytti niin hartauteensa vajonneelta ettei nähnyt eikä kuullut ulkomaailmaa. Monet asiat olivat minulle uutta: esimerkiksi puihin nostetut heinähaasiat ja paikoin metsikköinä levittäytyvät hyvin kauniit riippakoivut joiden valkeat rungot hohtelivat hopeisina hennon vihreän lehvistön lomasta. Aika ajoin ohitimme häkkirattaat – tavalliset talonpoika-kaiset kärryt, joiden pitkä käärmemäinen nivelakseli oli suunniteltu mukautumaan tien epätasaisuuksiin. Rat-tailla istui poikkeuksetta melkoinen liuta kotimatalla olevia talonpoikia, tshekkejä valkeissa ja slovakeja värjätyissä lampaantaljoissa, jälkimmäiset kantaen kuin keihästä pitkiä sauvojaan joiden päässä oli kirveenterä. Il-lan pidetessä alkoi tulla hyvin kylmä, ja sakeneva hämä-rä näytti sulattavan kaikkien puiden, tammien ja koivu-jen ja mäntyjen synkät varjot yhdeksi ainoaksi pimey-den vaipaksi, joskin syvällä vuorenharjanteiden juurella avautuvissa laaksoissa, joihin solaa noustessamme tu-limme, kuvastui siellä täällä yksittäinen havupuu mus-tana maassa vielä olevaa lunta vasten. Toisinaan tie joh-ti mäntymetsään joka pimeässä tuntui sulkevan meidät sisäänsä, ja silloin harmaana vellova taivas, joka paikoin

pilkisti puiden lomasta, loi oman salaperäisen ja juhlallisen tunnelmansa virittäen uudestaan ne ajatukset ja kolkot mielikuvat jotka olivat heränneet aikaisemmin illalla, jolloin laskeva aurinko piirsi oudosti korostaen esiin aavemaiset pilvet joita Karpaateilla tuntuu lakkaamatta vaeltavan laaksojen yllä. Välillä rinteet olivat niin jyrkkiä, että kuskimme kiireestä huolimatta hevosten oli edettävä hitaasti. Minun teki mieleni nousta vauvuista ja taluttaa ne alas kuten meillä kotona tehdään, mutta kuski ei ottanut sellaista kuuleviin korviinsa. »Ei, ei», hän sanoi. »Ette saa kävellä täällä, koirat ovat liian hurjia.» Sitten hän jatkoi, ilmeisesti hirtehishuumoria tavoitellen koska etsi hyväksyvää hymyä muiden matkalaisten kasvoilta: »Tiedä vaikka ennen maatapanoa saisitte tarpeeksenne niistä asioista.» Hän suostui pyhäntymään vain siksi hetkeksi kun sytytti lyhtynsä.

Pimeän laskeutuessa näytti matkustajien joukossa syntyvän levottomuutta, ja yksi toisensa jälkeen he jututtivat kuskiä aivan kuin vaatien häntä parantamaan vauhtia. Kuski suomi hevosiaan säälistä pitkällä piiskallaan ja hurjin kehotushuudoin usutti niitä entistä suurempiin ponnistuksiin. Sitten erotin edessämme pimeydessä harmaan valokaistaleen aivan kuin vuorella olisi ollut halkeama. Matkustajien levottomuus yltyi, ja vaunut heittelevivät hullun lailla isoilla nahkajousillaan ja keinuivat kuin laiva myrskyävällä merellä. Minun oli pakko pitää kiinni jostakin. Tie muuttui tasaisemmaksi, ja me suorastaan lensimme eteenpäin. Sitten näyttivät vuoret kummallakin puolellamme siirtyvän lähemmäksi ja rypistävän otsaansa meille: olimme tulossa Borgon solaan. Peräjälkeen antoivat monet matkustajista minulle lahjan, työnsivät sen syliini niin tosissaan ettei auttanut sanoa

vastaan; lahjat olivat kerrassaan omaperäisiä ja kummallisia, mutta jokainen niistä annettiin vilpittömästi ja hyvässä uskossa ja jokaista seurasi ystävällinen sana ja siunaus sekä nuo oudot pelkoa ilmaisevat eleet jotka olin nähnyt majatalon edustalla Bistritassa – ristinmerkki ja suoja pahaa silmää vastaan. Sitten kuski meidän kiitäessämme kumartui eteenpäin ja matkustajat kurkottelivat vaunujen laidan yli kummallakin puolella ja tuijottivat innokkaina pimeyteen. Epäilemättä jotakin perin jännittävää oli joko käynnissä tai odotettavissa, mutta vaikka tiedustelin asiaa jokaiselta matkustajalta, kukaan ei suostunut antamaan minulle pienintäkään selitystä. Tämä jännitys säilyi vielä hetken aikaa, ja sitten me viimein näimme edessämme solan itäisen ulosmenoaukon. Taivaalla vyöryi synkkiä pilviä, ja ilman tukahduttava painostavuus enteili ukkosta. Oli aivan kuin vuorijono olisi erottanut toisistaan kaksi ilmastoa ja me olisimme nyt tulleet ukonilman puolelle. Minä koetin tähyillä ajopelejä joiden oli määrä viedä minut kreivin luokse. Odotin joka hetki näkeväni lyhtyjen loistavan pimeästä, mutta synkkyys oli rikkomaton. Ainoan valon antoi omien lyhtyjemme häilyvä kajo, jossa loppuunpiiskatuista hevosistamme nouseva höyry näkyi valkoisena pilvenä. Erotimme nyt hiekkatien kalpeana edessämme, mutta sillä ei ollut jälkeäkään kulkuneuvosta. Matkustajat vetäytyivät takaisin paikoilleen ilosta huokaisten, mikä tuntui ivaavan minun mielipahaani. Ennätin jo pohtia mitä minun olisi viisainta tehdä, kun kuski kelloaan vilkaisten sanoi toisille josta kin josta en ollut saada selvää, koska hän puhui niin hiljaisella ja matalalla äänellä; luullakseni hän sanoi:

»Tunnin edellä aikataulusta.» Sitten hän kääntyi minuun päin ja sanoi heikommalla saksan kielellä kuin

omani: »Ei ole vaunuja missään. Herraa ei odotettu ol-
lenkaan. Hän tulee nyt Bukovinaan ja palaa sitten huo-
menna tai ylihuomenna, paras että ylihuomenna.» Hä-
nen puhuessaan alkoivat hevoset hirnahdella ja korskua
ja riuhtoa niin rajusti että hänen täytyi pidellä niitä aloil-
laan. Ja sitten, talonpoikien kirkuessa kuorossa ja teh-
dessä ristinmerkkejä yhtenä miehenä, ilmestyivät taak-
semme nelivaljakon vetämät kalessit, saavuttivat meidät
ja ajoivat postivaunujen rinnalle. Kun lyhtyjemme valo
sattui nelivaljakkoon, näin että hevoset olivat hiilenmus-
tia valioeläimiä. Niitä ohjasti kookas mies, jolla oli pitkä
ruskea parta ja päässään iso musta hattu joka kätki hä-
nen kasvonsa meiltä. Hänen kääntyessään meihin päin
erotin vain välähdyksen hyvin kirkkaista silmistä, jotka
lyhdynvalossa näyttivät punaisilta. Hän sanoi kuskille:

»Olet aikainen tänä yönä, ystäväni.» Kuski änkytti
vastaukseksi:

»Englantilaisella herralla oli kiire», mihin tuntema-
ton vastasi:

»Ja siitäkö syystä sinä toivoit hänen jatkavan matkaansa
Bukovinaan? Minua et petä, ystäväni, minä tiedän liian
paljon ja valjakkoni on nopea.» Puhuessaan mies hymyili,
ja lyhdynvalo lankesi kovapiirteiselle suulle, erittäin pu-
naisille huulille ja terävän näköisille hampaille, jotka oli-
vat valkoiset kuin norsunluu. Yksi matkakumppaneistani
kuiskasi toiselle säkeen Bürgerin »Lenoresta»:

Denn die Todten reiten schnell.

(Kuollut ajaa keveästi.)

Vieras ajuri epäilemättä kuuli nämä sanat, sillä hän
kohdisti meihin välkkyvän hymyn. Matkamies käänsi

päänsä pois kohottaen samalla kaksi sormeaan ja tehden ristinmerkin. »Antakaahan herran matkatavarat minulle», sanoi ajuri, ja ylen kerkeästi siirtyivät laukku ni kalesseihin. Minä laskeuduin sen jälkeen alas posti-vaunun sivusta koska kalessit olivat aivan vieressä, ja ajuri tuki minua kädellään joka puristui käsivarteni ympärille kuin teräspihdit – hänellä täytyi olla luonnottomat voimat. Sanaakaan sanomatta hän nykäisi ohjaksista, hevoset kääntyivät, ja me pyyhälsimme solan pimeyteen. Kun katsoin taakseni, näin lyhtyjen valossa postihevosista nousevan höyryn ja ristinmerkkejä tekevien matkatovereitteni hahmot jotka kuvastuivat sitä vasten. Sitten kuski paukautti piiskaansa ja huusi hevosilleen, jotka lähtivät kiitämään kohti Bukovinaa.

Heidän kadotessaan pimeyteen minua kylmäsi kummasti ja yksinäisyyden tunne valtasi minut, mutta hartioilleni heitettiin viitta ja polvilleni ryijy, ja ajuri sanoi moitteettomalla saksan kielellä:

»Yö on kolea, mein Herr, ja isäntäni kreivi käski pitää teistä hyvää huolta. Penkin alla on pullo slivovitsia [paikallista luumuviinaa], jos sattuisitte tarvitsemaan.» En maistanut sitä, mutta pelkkä tieto sen olemassaolosta rauhoitti. Tunsin oloni vähän oudoksi ja enemmän kuin vähän pelokkaaksi. Luulen, että jos olisi ollut jokin muu vaihtoehto, olisin valinnut sen enkä jatkanut tuota tietymätöntä öistä matkaa. Vaunut menivät kovaa kyytiä suoraan eteenpäin, sitten teimme täyskäännöksen ja ajoimme toista suoraa tietä pitkin. Minusta tuntui, että kuljimme koko ajan yhtä ja samaa reittiä edestakaisin, joten tarkistin asian maamerkin avulla, ja totesin olevani oikeassa. Mieleni olisi tehnyt kysyä ajurilta, mistä oikein oli kysymys, mutta en todellakaan tohtinut, sillä

tuumin että minun asemassani olisivat kaikki vastalauseet hyödyttömiä, mikäli viivyttely oli tahallista. Vähitellen minua kumminkin alkoi kiinnostaa, paljonko siihen meni aikaa, ja niin raapaisin tulitikun ja katsoin sen valossa kelloani: se oli muutamaa minuuttia vaille kaksoista. Se oli minulle pienoinen järkytys, kun normaalia keskiyön kammoa vielä vahvistivat päivemmällä kokemani tapahtumat. Jäin odottamaan ahdistavan epätietoisuuden vallassa.

Sitten alkoi koira ulvoa jossakin maatalossa kaukana tien varrella – pitkää tuskaista valitusta aivan kuin pe-loissaan. Ääneen yhtyi toinen koira ja sitten kolmas ja neljäs, kunnes solan läpi hiljaa huokailevan tuulen kantamana alkoi kuulua villi ulvonta joka tuntui kaikuvan kaikkialta ympäriltämme, niin kaukaa synkästä yöstä kuin mielikuvitusta riitti. Ensimmäisen ulvonnan kuullessaan hevoset alkoivat tempoilla ja kavahtivat pystyyn, mutta ajuri puheli niille rauhoittavasti ja ne tyyntyivät, mutta vapisivat ja hikoilivat kuitenkin niin kuin olisivat karanneet pakoon jotakin äkkiä säikkymäänsä. Sitten alkoi kaukaa meitä ympäröiviltä vuorilta kuulua äänekäämpi ja terävämpi ulvonta – susien – joka vaikutti samalla tavalla sekä hevosiin että minuun: minun teki mieleni loikata pois kalesseista ja juosta pakoon, hevoset puolestaan kavahtivat uudestaan pystyyn ja riuhtoivat niin mielettömästi että ajuri tarvitsi koko väkevät voimansa niiden taltuttamiseen. Muutamassa minuutissa korvani kuitenkin tottuivat ääneen, ja hevoset asettuivat siinä määrin että ajuri saattoi laskeutua istuimeltaan niiden luokse. Hän taputteli ja tyyntytteli niitä ja kuis ki jotakin niiden korvaan aivan kuten olen kuullut hevostenkasvattajien tekevän, ja erinomaisesti se tehosikin,

sillä hänen hoivailunsa teki hevosista taas varsin helppoja käsitellä, jos kohta ne yhä vapisivat. Ajuri kapusi takaisin istuimelleen ja ohjaksia nykäisten lähti kovaa vauhtia liikkeelle. Tällä kertaa hän solan toiseen päähän tultuaan kääntyi äkkiä jyrkästi oikeaan kapealle tielle.

Kohta meitä ympäröivät puut jotka paikoin ojensivat oksansa holviksi tien ylle niin että kuljimme kuin tunnelissa, ja jälleen meillä oli molemmin puolin jyhkeinä vartijoina korkeat tuimannäköiset kalliot. Vaikka olimmekin suojassa, kuulimme tuulen voimistuneen, sillä se vaikersi ja vonkui kallioitten välissä, ja puiden oksat kahisivat toisiaan vasten kiitäessämme eteenpäin. Ilma kävi yhä kylmemmäksi, ja alkoi pyryttää hienoa lunta niin että kohta olimme sekä me että koko ympäristömme valkean vaipan peitossa. Navakka tuuli kantoi yhä koirien ulvontaa, mutta se kävi vaimeammaksi matkamme joutuessa. Susien haukku kuului yhä lähempää aivan kuin ne olisivat lähestyneet meitä joka taholta. Minut valtasi hirvittävä pelko joka tarttui hevosiinkin, mutta ajuri ei ollut millänsäkään. Hän katseli vuoroin vasempaan, vuoroin oikeaan, mutta minä en pimeydeltä nähnyt mitään.

Äkkiä huomasin kaukana vasemmalla puolellamme valjun, sinisenä lepattavan liekin. Ajuri näki sen samalla hetkellä; hän pysäytti heti paikalla hevoset, hyppäsi maahan ja katosi pimeyteen. En tiennyt mitä tehdä, eikä asiaa parantanut aina vain lähempää kuuluva susien ulvonta; mutta siinä ihmetellessäni palasi ajuri äkkiä takaisin ja nousi sanaakaan sanomatta istuimelleen, ja me jatkoimme matkaamme. Minusta tuntuu, että minun on täytynyt nukahtaa ja uneksia koko tapahtuma, sillä sama toistui vaikka kuinka monta kertaa, ja kun nyt ajattelen sitä, se on kuin hirvittävä painajainen. Kerran

liekki ilmestyi näkyviin niin lähellä tietä, että ympäröivästä pimeydestä huolimatta saatoin seurata ajurin puuhia. Hän asteli ripeästi sinne missä liekki kohosi – sen on täytynyt olla kovin himmeä, sillä se ei tuntunut lainkaan valaisevan ympäristöään – ja poimi maasta muutaman kiven ja teki niistä jonkinlaisen merkin. Kerran syntyi perin merkillinen valo-opillinen ilmiö: kun ajuri seisoi minun ja liekin välissä, hän ei peittänyt sitä näkyvistä, vaan saatoin yhä erottaa sen aave-
maisen lepatuksen. Se hätkähdytti minua, mutta koska ilmiö oli vain lyhytaikainen, päättelin nähneeni väärin yrittäessäni pinnistää katseeni pimeän läpi. Tämän jälkeen ei vähään aikaan näkynyt liekkejä, vaan me kiihimme eteenpäin pilkkopimeässä, ja susien ulvonta kaikui ympärillämme aivan kuin ne olisivat ympyräliikettä tehden seuranneet meitä.

Viimein kävi niin että ajuri poistui paljon kauemaksi kuin aikaisemmin, ja hänen viipyessään poissa alkoivat hevoset vavista rajummin kuin kertaakaan ennen ja korskua ja kiljahdella pelosta. En nähnyt siihen mitään syytä, sillä susien ulvonta oli lakannut tykkänään kuulumasta, mutta juuri silloin purjehti kuu mustista pilvistä ja ilmestyi näkyviin mäntyjä kasvavan kallio-
paaden takaa, ja kuunvalossa näin meitä kehänä piirit-tävät sudet, niiden valkeat hampaat ja punaisena roik-kuvan kielen, pitkät jänteikkäät raajat ja takkuisen tur-kin. Kolkkoon äänettömyyteen pitäytyessään ne olivat sata kertaa kauhistavampia kuin ulvoessaan. Minä olin kuin halvaantunut pelosta. Vasta kun joutuu silmästä silmään katsomaan tuollaista kauhua, ymmärtää mitä se todella merkitsee.

Yhtäkkiä sudet alkoivat ulvoa ikään kuin kuutamolla

olisi ollut niihin jokin erityinen vaikutusvoima. Hevoset karkasivat pystyyn ja riuhtoivat ja pyörittivät silmiään, joissa oli niin avuton katse että sitä oli tuskallista katsella, mutta kauhu ympäröi ne joka taholta elävänä kehänä, ja niiden oli pakko pysyä sen sisällä. Huusin ajuria tulemaan takaisin, sillä en nähnyt muuta mahdollisuutta kuin murtautua tuon kehän läpi, ja auttaakseni häntä pääsemään paikalle karjuin ja paukutin kalessien kylkeä toivoen melun karkottavan sudet siltä puolelta, jotta hän saisi tilaisuuden juosta vaunuihin. En tiedä mistä ajuri ilmaantui, mutta äkkiä kuulin hänen äänensä johon oli tullut käskevä ja komentava sävy, ja kun käännynin katsomaan äänen suuntaan, näin hänen seisovan tiellä. Hän heilautti pitkiä käsivarsiaan aivan kuin olisi pyyhkäissyt syrjään näkymättömän esteen, ja sudet perääntyivät vähän kerrallaan kauemmaksi. Samassa kulki synkkä pilvi kuun kasvojen eteen, ja me jäimme taas pimeään.

Kun pystyin jälleen näkemään jotakin, oli ajuri juuri kapuamassa vaunuihin, ja sudet olivat tiessään. Tämä oli kaikki niin kammottavaa ja ylikuonnollista, että jouduin hirvittävän pelon valtaan enkä uskaltanut puhua enkä liikkua. Aika tuntui loputtomalta, kun nyt, kuun jäätyä pilvimeren peittoon, kiidimme eteenpäin lähes pilkkopimeässä. Tie tuntui vievän ylöspäin, muutaman kerran oli äkkilasku, mutta kaikkiaan oli suuntamme ylöspäin. Äkkiä havahduin toteamaan, että ajuri oli pysäyttämässä valjakkoa suuren raunioituneen linnan pihalle; rakennuksen korkeista mustista ikkunoista ei pilkahtanut ainoatakaan valonsädettä, ja murtuneiden rintavarustusten pykäläiset harjat piirtyivät kuutamotavasta vasten.